

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Annali exceptione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

De annali exceptione. Rubr. XL.

LEX I.

- 1 **S**i prescriptio fuerit interrupta per inundationem, cessante inundatione beneficii possessor prescribens non restituitur in integrum. z. nune. z.
- 2 Actio comuni diuidendo. z. fami. erci. nascit ex quasi contractu.
- 3 An actionibus communi diuidendo. z. fami. erci. prescribatur.
- 4 Quando nascatur actio pro socio. pignoratitia z. depositi.

Super annali. ¹ Exceptioe annali sub
 ctiones triginta annorum spatio tolluntur. nisi sup his
 lia fuerit contestata. h. hypothecaria vero quadraginta
 ta ann. z. illi qui non potest agere. non currit prescriptio. hoc di
 cit Dicitur. hic. qd omnes actiones personales tolluntur xxx. an.
 excepta hypothecaria. contra. s. tit. j. l. omnes. Solu. Fateor qd
 sunt aliqui casus in quibus prescriptio xl. ann. habeat locum. vt
 in l. contraria. z. qd no. in duabus legibus sequentibus ad illam.

- b Circa hanc l. format gl. multas questiones. quero. quid si bone
 2 fidei possessor prescribens p. didit possessione per inundationem. z.
 sic fuerit interrupta prescriptio. an in integrum restituitur inunda
 tione cessante. H. determinat qd non. z. bene. qz non debet quis
 restitui ad lucrum faciendum cum aliena iactura. vt l. sciendum. ff. ex qui
 bus causis ma. de furtis. l. si is qui. Unde qd finis istius gl. que
 3 dicit. sed arguitur contra. z. illud est verum. Quero. unde nascatur
 actio comuni diuidendo. z. familie eriscum. Mar. dicebat qd
 4 ex voluntate. H. ex quasi contractu. ista est vera. Quero. vt verum illis
 f actionibus prescribatur. Mar. dicit qd demum ei prescribitur.
 qui non possidet. H. videtur dicere contra. z. sic. si ego steti in com
 mune tecum xxx. annis. no potero agere contra te. vt diuidam.
 scdm gl. Doct. moder. sunt in contraria opi. Ha donec stamus in
 comunione. z. si simul possidemus. vnus aliu recognoscit in sociu
 z. sic cessat prescriptio. vt s. tit. pri. l. cum notissim. s. sed z. si quis.
 Preterea actio comuni diuidendo. z. familie erci. copetit etiam ra
 tione doli vel culpe. s. no est dubiu. qd ea ble qua tu vis diuidere.
 comittis doli. ergo eade die nascetur ista actio. z. ei no esset pres
 5 scriptu. z. istud doctores communiter tenent. Quero. quando nascatur
 actio pro socio. H. potest hic. Dic vt. l. corruptione. s. de vsuf.
 z. s. pro socio. andiu. Quero. qd de pignoratitia actioe. Dic vt
 6 in l. si re. s. omnis. ff. de pignoratitia actioe. Quero. qd de actioe
 7 depositi. Dic vt in l. si stipulatus sum mihi. s. j. ff. de sol. z. ibi plene
 per me.

ADDITIO.

- a **S**uper annali. Qualiter intelligat hec regu. no valenti agere.
 non currit prescriptio vide notabiliter Bar. in l. Senat. de offic.
 presi. z. Bal. in l. in rebus. de iur. dotium.
- b P. P. A. V. P. Potest agere. Vide que habes post bar. z. Alex. in l.
 fenatus consul. ff. de offic. presi. z. bar. vbi habes. quid si qd impe
 ditus factu suo.
- c Non currit prescriptio. Intelligat est impedimentu iuris. secus
 si facti. qz tunc currit prescriptio. Ita dicit bal. in l. j. in xxx. opp.
 s. qui admitt. allega. iura. que vide per eu in xxxii. z. xxxiii. oppo. Et
 primam limitationem sequitur Bar. in l. j. s. si quis autem. ff. de
 iure. actuz. priua.
- d Circa hanc l. z. an quis restituitur propter impedimentu su
 eri. vide Bal. z. Ang. in l. sicur. z. qd ibi dixi. s. co. z. bal. in l. rebus.
 s. de iure dotium.
- e Nascatur actio communi diuid. Vide qd not. in l. si non sortem.
 s. si certum. ff. de cond. inde. Et adde similem glo. in l. si. s. commu
 ni diuidun. z. Bal. in l. fin. s. finium regum. tenent idem qd Bar.
 hic. z. vide per Rod. in s. quedam. Insi. de ac. z. Jo. an. in addi
 tio. Spec. in rit. de iudic. in quarta parte. in s. sequitur. in additio
 ne que incipit. in s. ad hec. zc.
- f P. P. A. V. P. Actionibus prescribat. Adde tamen qd in casa in
 quo prescribitur xxx. anno. istud fallit in fundis. vide Rom. in g.
 cccccxxviii. incip. actione communi diuid.

LEX II.

Si perfectus. Si possessor prescribens est ab
 sens. vel furiosus. vel infans.
 vel in potestate positus. potest fieri interruptio prescriptionis. p
 denunciationem factam p. fidei. vel episc. h. d. aduerte. qz hec to
 ra lex loquitur in reali. Opp. vltimo capio trienniu. z. prescriptio lon
 gis temporis. non interruptitur. nisi per litis contestatione. vt l. si post
 acceptu. ff. de rei ven. Sol. Corrigitur in quatuor casibus hic ex
 pressis in alijs remanent in ra antiqua in correcta. Querit. an per
 hanc lege tollatur beneficiuz restitutio. qm in istis quatuor ca
 bus competit. Dic vt in gl. que dicit qd non. Item no. in l. Julia
 nus. ex quibus s. causis maio.

si in promissione annua est adiectum distributum. quia tunc
 sunt plures. Et in legatis limita notabiliter per Bal. in l. j. ad fin.
 in ver. modo quero. j. de sent. que sine certa quantitat.
 P. P. A. V. P. Ego volens. Vide Alexand. late in l. de pupillo. s.
 de pluribus. de ope. no. nun. z. alios post Barr. ibi vide Fel. in c.
 auditis. de prescrip. post Abb. ibi vide Barb. late consilij. volu.
 in. in j. dub. vbi loquitur in statuto inducente prescriptionem per
 decem annos vel viginti. z. in secundo dubio ponit an per solutio
 nem factam alicui annis precedentibus sit perpetua actio ista. vt
 talis prescriptio locum habere non possit.

Nulla scilicet danda. ² Emphitenta.
 vt colonus. nulle
 de tempore prescribit. hoc dicit. Item dicit. l. male agitur. s. codem.

Nulla scilicet danda. Adde l. neque. z. ibi Bald. s. de vsufruc.
 Bar. in l. competit. s. codem.

LEX VII.

Quis. Per prescriptionem longi temporis
 queritur ius vendicandi. idem per pres
 criptionem longissimi temporis bona fide factam. sed
 fidei possessor solam exceptionem acquirit. Item violentus
 maior non potest referre questionem dominij. hoc dicit vsqz ad
 s. si quis. Ho. istum ver. sed hec contra. super verbo. iste
 quia nescio alibi. z. singularis est. Tene menti hanc legem. quia
 tota ista lex est singularis. z. notabilis. z. distingue vt tex. dicit.

ADDITIO.

- a **A**ND. BAR. B. Si quis hoc procedit in violento. no in clan
 destino. Casus est sing. in l. si de eo. s. fin. ff. de acquirend. poss.
 P. P. A. V. P. Si quis. Si requiratur decretum vel vile domi
 nium. vide latissime Fel. in rub. extra. de prescrip. vide etiam que
 habes ad Bar. in l. si. s. de prescrip. long. temp. z. in auth. nisi tri
 centale de bonis mater. Item quod dominium acquiritur. vide
 Bar. in l. tradiditibus. C. de pact. z. in l. iij. s. iij. de verbo. obli. z
 ibi etiam an habeat locum contra heredem.
- b **L**A. Y. D. DE SEISS. Ho. istum ver. Istuz tex. dum dicit q
 agentis interdicto vide vi no obstat exceptio dominij. limita z. in
 tellegit vt per Alex. post alios in l. naturaliter. s. nihil commune.
 ff. de acq. possit.

Sed si quis. In reali. ille contra quem est fa
 cta missio ex primo decreto. eam
 recuperat intra annum. post annum no auditur. nisi de proprijs
 * tate. hoc dicit.

ADDITIO.

- a **A**ND. BAR. B. Sed z. si quis. Hoc veru nisi primo latitauit.
 secundum gl. mirabilem coniuncta cum l. si priusquam. de ope. no.
 ni. vbi alia singularis limitatio datur ad hic s. qd no audiat
 intra annum ad reuocatioe cautiois sic missiois ex primo decre
 to. que est modici preiudicij. C. Sed z. si quis. De intellectu huius
 singularis veru. vide que no. bar. in l. sciendum. in prin. ff. sol. mar.
 z. Jun. in c. ad aurea. de prescri. z. bal. in l. si quis ad se. in j. no. j.
 ad l. Jul. de vi. vide qd dixi in l. fin. in prin. ff. de eo per que fac. erit
 ab al. in l. iij. in veru. quero. de ferat. z. aqua. z. in l. vis eius. C.
 de proba. z. Alex. in l. naturaliter. s. nihil commune. de acqui. pos.
 CLAVD. DE SEISS. C. Proprietate. Item vltimum limita
 vt colligit Alex. post alios in l. si prius. ff. de ope. no. nuntiat. ex
 verbis glo. z. Bar. ibi.

LEX IX.

Epe. Per litis contestationem actio in pl. annis per
 petuatur. hoc dicit.

ADDITIO.

- a **C**LA. Y. D. DE SEISS. C. Perpetuatur. Istud est verum nisi
 actor malitiose litet prosi qui distulisset. Nam tunc nec actio perpe
 tuatur. nec prescriptio interruptitur. ita dicit gl. notab. in c. pla
 cent. s. potest. xv. q. ii. Item istud quod hic dicitur in tex. habet
 eum locum quando iuratu est. vt est tex. in l. nam z. postea. s. si is
 qui de iure i. vbi Bar. z. doc. ponunt singularem castellan. qd
 amant contractu durat semper pl. annis. s. licet quod deferaur
 inter contrahentes. Item adde quod si reus dilate
 per causat quod minus lis contestatur. habetur pro contestata
 quoniam ad effectum perpetuationis. vt dicit Pau. de La. in l. si
 cum. s. qui iniuriam ff. si quis castio. z. ibi plene per Alex. It
 ad idem quod primo loco notati v. d. Bar. z. doc. post. gl. in l. euz
 mota. s. de transac. z. quod scriptum est post Bar. in l. cui lite mor
 tua. ff. sol. Iniqua autem persequarum z. sic per citationem
 realem interruptitur prescriptio sicut per verbalem. vide Ang.
 Alex. in quodam suo co. s. quod est insertum iure consilia Alex.
 in conf. xxxvii. vol. ii. Item nunquid ista lex habeat locum stante
 statuto quod si debitor non petierit intra decem annos. no audia
 tur postea. s. p. iuratur iure suo vide Alex. in l. si quis priore. ff. ad
 Trebellia.

ADDITIO.

At perfectus. Vide ad legem istam, que habentur per doctores z Bartol. in l. de pupillo. s. si quis ipsi. ff. de oper. noui. nūctat. z in l. non solum s. morte. eodem titu. lo. Et hanc legem limita per gloss. sing. z ibi Bartol. in l. cum heredi. ff. ad Trebellian. z Bald. z Angel. hic in princip.

LEX III.

Faciens aliquem citari generaliter, hoc modo vt veniat ei res sponsurus de iure non interrumpit prescriptionem.

De multis. Hec est sing. lex. f. Citatio facta, seu libellus, sup vna summa, vel super obligatione, non expressa causa, vel summa, sufficit ad interrumpendum omnem prescriptionem, que sub illius petitionis generalitate potest comprehendi. h. d. notabilis, z singularis lex. Not. q. procedit libellus si exprimitur quantitas, licet non exprimat causa. Secundo not. procedere libellum, licet non exprimat quantitas neque causa, si tamen simpliciter dicitur aduersarius mihi obnoxium. Tertio not. q. q. qui in personam libellum generaliter producit, videtur omnem ius suum in iudicio decessisse. Hodie multum clare est declaratum per tex. c. abbate sane. de re iud. lib. vi. Alii. no. q. q. generalis petitio sufficit ad interrumpendum prescriptionem in omnibus, que sub illa generalitate comprehenduntur. Oppo. q. d. talis certus aduersarius, an velit concedere, vel concedere. Sol. fateor quod non debet procedere, donec declaratur, tamen quantum ad interrumpendam prescriptionem sufficit, vt hac lege. Querit glo. quid si quantitates essent diuersae, vt puta, ex vna causa decesserit alia, et ex alia, etc. tunc dicit vt in glo. Quero. f. pone aliquis fecit aliquem citari generaliter vt veniret ei responsurus de iure, vtrum sufficiat hoc ad interrumpendam prescriptionem. Puto q. d. non, quia necesse est quod dicatur quantum sibi debetur, vel ei dicatur sibi obligatum. Unde de hoc falsum debet esse certus reus, vt agatur personaliter, vel in rem, vel vtrum agatur de quantitate, vel de specie, vt ex hac l. colligitur.

ADDITIO.

Generalitate. Adde tamen, q. d. non procedit libellus generalis productus coram aliquo, cui attributa est iurisdictio, in certo z determinato casu, q. d. non procedit libellus coram eo productus, nisi in eo fiat specificata intentio de illa qualitate iurisdictiois. Et ita consilium Ange. in consilio, data est sententia z tenet Jo. An. in cap. cum sit generalis, de foro cope. z dicit Bald. in l. edita. z libellus generalis coadit iudici, omnimodo probationem sinit specifice. Et adde i materia que dixi ff. de rei vindicatio. l. j. s. arma. z etiam executio infrumieri generaliter petita valet, vt hic secundum Bald. in l. age cu Bemiano, supra, de transactio. z quod dicitur libellum defectum non procedere vbi opponatur, intellige, licet non contest. secundum Bald. in l. exceptionem. s. de probationibus. Et ista lex non procedit in criminalibus, secundum Bald. in l. j. de conf. z vide not. per Jac. de Belu. in disputatione, qua ponitur in l. i. ff. de re qui. reis. z hac l. no. in l. edita. circa princip. s. de edend. z habetur in cap. i. de lib. ob. Unde Bald. in l. per hanc. C. de reponibus appellacionum. l. cum quidam. vbi est. post eum. de fideicom. lib. s. quid si libellus est incertus, per relationem ad alium vt puta, peti q. d. sibi debetur ex testamento, an debeat admitti. Paulus de Cast. q. d. non. si est oppositum. Ita dicit ipse in l. v. s. si iudex. ff. de re iud. Sed q. d. si dico, peto omnes res meas, quas possides, vide Bar. in l. rei appellacione. ff. de verbo. significati. ca. z Paulus de Cast. in dicto s. si iudex. vbi dicit illud, q. d. libellus incertus non valet, si opponatur, est verum in re principaliter petita, secus in accessorijs, vt puta, peto domum cum massarijs, vel fundum cum fructibus. Allegat Bar. in l. i. s. arma. m. de rei vendi. z ibi per eum. z vide l. yn. z Bald. C. de secum. nup. l. i. seu autem. ibi posita. z ibi querunt, in quibus procedit libellus, peto casum cum suis pertinentijs. Itē valet iste libellus, dico te esse meum confanguineum, licet non exprimat gradum consanguinitatis. Et iterum in cap. series. de test. dicit tamen Specu. in tit. de lib. cocept. s. fina. ver. caueat, q. d. si quis opponit non esse procedendum in causa, quia libellus est obscurus, quod tunc iudex debet libellum renere. Probatur in cap. fin. de lib. ob. Et istud ibi voluit Anr. de Butri. secus si petitur declarari, quia tunc potest super tali libello procedi. z est declarandus, z ita intelligit ipse. Et vtrum libellus incertus procedat, quando incertitudo pendet a tertio, vide in l. vbi autem non apparet. s. an illud. de verb. obligati. Ad primum dicitur vide Alex. in l. j. ff. de edend. An iudex officio suo possit petere sibi declarari, vide post Bar. in l. i. s. hoc autem. ff. de damno infecto. Et hanc limita non habere locum in criminalibus, nam si non opponatur, non valet libellorum in prin. infecto ver. q. d. si libelli. z ibi Bar. ff. de accu. z Alexand. in l. j. ff. de edend. Item valet scriptura incertum, in nomine rei, vt voluit Jo. Anr. in addi. Specu. in tit. de cita. s. j. versu. quid si ego. Et in citatoz

rio debet poss. exprimi, vide Pader. in ca. consilium. de offic. veli ga. z in l. ter. qui loquitur in actione generali. q. d. non procedat ad exceptionem, vide Bar. in l. j. s. Labes. ff. de iur. Adde de libello generalis Bald. consilium. i. s. volumi. De incerta ratione rei. z quantitates, z quando a iudice sit laacerandus, vide etiam Bald. consilium. i. s. volumi.

P. P. A. V. P. C. Exprimat quantitas. Et tunc ista regula, quod procedit libellus incertus parte non opponente, vt procedat etiam si libellus non excludatur de iure comuni vel municipali, sed solum aliquo iure speciali. Ita Pan. in cap. ex parte. v. extra de foro competenti. Itē dicitur casus in quibus non procedit libellus generalis, etiam parte non opponente, vide per Alex. c. ceteri. an autem in executiois, z in quibus procedat sine figura iudicij procedat libellus incertus seu petitio seu preceptum, vide omnino que habes addita in Bertachi. versu. clausula preceptum. z in versu. sine figura iudicij, vbi multa habes Item multos casus in quibus procedit libellus generalis, z de regu. huius l. de J. in l. i. s. in prin. ff. de eded. Item quo d. possit iudex etiam parte non petente cogere actorem declarare libellum suum, z simul iterum declarare exceptiones, vide Jaso. in l. age. in i. not. C. de transactio. Item quod si opponatur partem non posse sequi sententiam suam, licet de lararere, secus si petatur declarari Socin. in l. edita. z Jaso. ibi in fin. not. vide ad reg. etiam in petitione Dec. in cap. Dicitur. de iudic. vide late Felin. in cap. de lib. obla. vbi etiam quid in criminalibus.

Incertus. An libellus incertus procedat, vide Bar. in l. edita. supra, de edend. z ibi Bar. in primo. genere cumulationis, vt de Bar. z ibi gloss. in l. i. in prin. de oper. noui. nūctat. **Querit glo.** An autem libellus sit nullus, licet generalis, vide glo. not. ibi de debet. in l. i. rem. ff. de rei vendi. z ibi hoc tenet Bar. cob. Bart. vide licet quod sit nullus, z ibi vide Angel. z respod. huic legi. q. hic loquitur de libello captatorio, ad interrumpendam prescriptionem contra. est verum quod tenet Specu. in tit. de iurisd. omnia iudicij. s. de seruitu. versu. quid si libellus est de elect. z in cap. de ordi. cog. In. in c. i. de libel. oblatione. Unde Barb.

Quomodo & quando iudex sententiam proferre debeat. Rubr. XLIII.

De rubrica continuatur per gl. vel aliter. Quaedam sunt sententiae, que procedunt sententiam, quedam requirunt in ipso actu sententiae, quedam sequuntur post sententiam. De primo loquitur iste tit. De secundo, j. titu. priori. De tertio infra de executio. rei iudicate.

LEX III.

Negatio proposita signo vniuersali facit equipollere contradictonio suo, z in l. 2. **Iudex** an z quando cogatur pronunciare contra absentem, q. d. me. z 6. **Subscriptio** principis probat quando redacta est in conspectu, alias secus. **Iudex** male iudicans facit litem suam. **Verbum solere**, in quot vicibus verificetur, z an inducat sententiam, z in l. 5.

Non semper. Quicquid iudicis proferitur, h. d. vel aliter. Verbum solere in his, que habentur nem difforem, non inducit necessitatem, h. d. Unde, q. primo ponit solutionem questionis tacite intellecte. Secundo ponit quod dicitur dubij questionis. Tertio ci respondet vel illud soluit. Secunda ibi propter subscriptionem. Tertia ibi dicitur. C. de q. d. dicit in sumario. concol. l. qui. quid. ff. de iur. i. Secundo not. q. verbum, solere, non importat necessitatem. C. tertio no. q. dicitur. **Non semper**, coniuncto cum gl. q. d. negatio proposita signo vniuersali, facit equipollere contradictonio suo. Simile habes in l. gitimos. s. an ergo. ff. de leg. tunc. z l. in bello. s. j. de ca. z post. uer. Venio ad contraria, z oppo. q. d. iudex cogatur pronunciare contra absentem, vt s. de iud. l. properanda. s. finante et giffa. Dicit glo. hec lex potest intelligi in res absente, z tunc dicitur semper, ponit casualiter, sed temporaliter, q. d. aliam cogatur, puta si contrarium absentem liquet de ca. secus si liquet vt hic, z l. contraria. Potest etiam intelligi in actore, vt z tunc non semper ponitur casualiter, vel rem posita. Et aliter eo modo quo s. compellitur enim quando de ca. hanc contra absentem, z secus si non liquet. Temporaliter, q. d. compellitur soluta iuxta finem triennij, z non ante, vt l. properanda. s. j. de iud. z de not. Oppo. de labentem. ff. de pe. Sol. glo. hic loquitur in criminalibus, in quibus distinguunt, an pena sit maior, releganda.